

LLEI ANTITABAC, REDUCCIONS DE PREU I DEPENDÈNCIES

David Bueno i Torrens

Professor i investigador de genètica de la Universitat de Barcelona

Discriminació nicotínica

Per als que no som fumadors, i a la llarga també per a molts fumadors, l'aplicació de la nova llei antitabac és, si es fa correctament, una bona notícia. Durant massa anys la nicotina ha exercit un fort poder discriminatori sobre els no-fumadors, als quals no s'ha reconegut el dret a poder fer les activitats normals, com treballar, sense fum. Almenys inicialment, però, la llei antitabac continuarà mantenint tot el poder discriminatori de la nicotina, traslladant-lo també cap als fumadors. El continuarem patint els no-fumadors, que seguirem sense poder anar a prendre un refresc a molts bars, i ara, a més, també el patiran els fumadors, que no podran fumar en molts llocs on tenien per costum fer-ho, malgrat que el seu cos i la seva ment els ho demanin amb urgència imperativa, sota el terrible poder addictiu de la nicotina.

TOTHOM CONEIX ELS EFECTES PERNICIOSOS de fumar, i ningú del nostre entorn en pot al·legar ignorància. El fum del tabac conté unes 40 substàncies nocives per a la salut, que poden provocar diversos tipus de càncer com el de pulmó, vessaments cerebrals, malalties circulatories com infarts de miocardi, defectes de naixement i malalties pulmonars obstructives. A més, la nicotina estimula l'alliberament d'adrenalina, una hormona que incrementa la pressió sanguínia, afavorint les malalties cardiovasculars i provocant impotència.

A MÉS D'AQUESTES 40 SUBSTÀNCIES, el fum del tabac també inclou elements radioactius, amb poder carcinogen. De la mateixa manera que les llenties acumulen ferro, el tabac acumula poloni-210, com una central nuclear. Es calcula que els fumadors acumulen cada any uns 2,8 mSv de radiació (els milisieverts són la unitat de radiació absorbida), valor que contrasta vivament amb els 50 mSv que van rebre les persones que vivien a les àrees més contaminades al voltant de Txernòbil just després de l'explosió d'aquesta central nuclear. És a dir, que els pulmons d'un fumador absorbeixen durant 20 anys més radioactivitat que la que van rebre aquestes persones abans de ser evacuades.

SI COM JA HE DIT NINGÚ DEL NOSTRE ENTORN pot al·legar ignorància sobre la perillositat del tabac ¿per què continua havent-hi persones, especialment entre els joves, que comencen a fumar, i molts fumadors no ho poden deixar? Fixeu-vos que dic *no poden*, no pas *no volen*, perquè en el fons crec que és una mateixa cosa, com argumentaré tot seguit.

XAVIER RAMIRO

“Ara, per compensar les suposades pèrdues, les companyies tabaqueres, les úniques que surten beneficiades de la dependència nicotínica, han decidit rebaixar el preu del tabac per fer-lo més assequible als joves, els nous consumidors, perquè s'iniciïn en la cadena addictiva que els lligarà al tabac potser per a tota la vida”

LA SUBSTÀNCIA RESPONSABLE DE LA DEPENDÈNCIA al tabac és la nicotina, un alcaloide neuroactiu. Pocs segons després de ser inhalada arriba al sistema nerviós central, on fa que incrementi el nivell d'acetilcolina, un transmissor neuronal, que té un efecte estimulador. Certament, millora la memòria i facilita l'atenció i el temps de reacció, fenòmens la pèrdua dels quals perceben amb claredat els fumadors quan deixen de fumar. A més, de vegades fumar millora la depressió i altres trastorns afectius, com també ho fa l'alcohol. En aquest sentit, es considera que el tabac i l'alcohol són drogues crossa, que, si no es tenen en compte els seus efectes perniciosos, ajuden a fer més portables aquests trastorns.

EN QUALESVOL DEPENDÈNCIA, L'ADDICCIÓ es reforça cada cop que el cos rep la substància addictiva. En el tabaquisme, cada aspiració produeix un reforçament positiu de la dependència, de manera que si es fan 10 aspiracions per cigarreta, un fumador d'un paquet diari reforça el seu hàbit 200 cops cada dia. No hi ha cap altra droga que presenti un reforçament positiu tan important. A més, s'ha demostrat clínicament que els primers símptomes de dependència apareixen pocs dies després d'haver començat a fumar, malgrat que siguin poques cigarretes. És un procés ràpid, no pas gradual com tot sovint s'ha dit. També se sap que el grau de dependència i la rapidesa del procés d'addicció tenen un component genètic, relacionat amb els receptors de dopamina, un altre transmissor neuronal relacionat als estats de plaer.

TOTS AQUESTS FETS EXPLIQUEN LA DIFICULTAT a deixar de fumar, tant dels que volen però no poden, com en moltes ocasions dels que diuen que no volen, subjectes tots ells a la trampa addictiva imperativa de la nicotina. I també expliquen la facilitat d'esdevenir dependent del tabac, especialment entre els joves, on l'autocondicionament social és molt fort. Ara, per compensar les suposades pèrdues, les companyies tabaqueres, les úniques que surten beneficiades de la dependència nicotínica, han decidit rebaixar el preu del tabac per fer-lo més assequible als joves, els nous consumidors, perquè s'iniciïn en la cadena addictiva que els lligarà al tabac potser per a tota la vida. Ho permetrà el govern? D'això depèn, a la llarga, l'èxit de la llei antitabac.